

РАХУНКОВА ПАЛАТА УКРАЇНИ

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 226-33-82
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

24.12.2015 № 16-2613

На № _____ від _____

**Голові Верховної Ради України
Гройсману В.Б.**

Щодо результатів перевірки

Шановний Володимире Борисовичу!

Рахункова палата розглянула та затвердила Звіт про результати перевірки обґрунтованості планування та результативності контролю за повнотою нарахування і своєчасністю надходжень єдиного збору, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України. За результатами розгляду Рахункова палата констатує, що справляння єдиного збору з транспортних засобів, що перетинають державний кордон України (в'їзд, транзит), яке здійснювалось протягом 2013–2014 років і I півріччя 2015 року, було неефективним і не відповідало міжнародній практиці.

Мінфіном, Мінінфраструктури, Мінекономрозвитку та ДФС за пасивної участі Кабінету Міністрів України не забезпечено системного правового регулювання механізму справляння єдиного збору з урахуванням найкращого світового досвіду. Позиція кожного державного органу ґрунтувалась на відомчій оцінці перспектив справляння цього збору та не враховувала всіх його аспектів, зокрема можливості розширення бази для його справляння та підвищення ставок, які не переглядалися протягом майже 15 років і на сьогодні не відповідають витратам держави на організацію та проведення передбачених законодавством видів контролю у пунктах пропуску через державний кордон України. Втрати державного бюджету від реалізації міжнародних угод з питань автоперевезень на загальнодержавному рівні не аналізувались.

Як наслідок, питома вага єдиного збору в доходах державного бюджету за досліджений період була незначною та зменшилась з **0,06 відс.** у 2013 році до **0,05 відс.** у I півріччі 2015 року. Водночас відбулося реальне скорочення надходжень до державного бюджету єдиного збору, перерахованого в євро, – з 17,0 млн євро у 2013 році до 13,3 млн євро у 2014 році, тобто **на 22 відсотки**.

У дослідженому періоді ДФС (Міндоходів, Держмитслужбою) за пасивної участі Мінфіну **не забезпечено створення ефективної системи контролю за справлянням єдиного збору:**

- доведені Мінфіном **планові показники** з надходжень єдиного збору до державного бюджету у 2013 році **виконані на 92,9 відс.**, у 2014 році – **на 93,5 відс.**;

- не забезпечено належного обліку бази для справляння єдиного збору, яка б включала всі параметри, що впливають на розміри нарахування єдиного збору, а також його надходжень до державного бюджету в розрізі складових;

- не здійснювався облік звільнень із сплати єдиного збору, отже відсутня інформація про недонадходження цього збору до державного бюджету внаслідок звільнення від справляння єдиного збору або його сплати за зменшеною ставкою;

- не забезпечено обладнання пунктів пропуску габаритно-ваговими комплексами. Встановлено, що станом на 01.09.2015 на автомобільних пунктах пропуску через державний кордон України наявні **22 габаритно-вагових комплекси** для контролю відповідності фактичної загальної маси транспортного засобу та осьових навантажень, та/або габаритних параметрів задекларованим показникам, з них **працюючих – лише 18 комплексів, які розміщені на 10 пунктах з 81 автомобільного пункту пропуску через державний кордон України.** Крім того, по трьох пунктах пропуску Львівської митниці ДФС габаритно-вагові комплекси розміщені на території Польщі і контрольне зважування транспортних засобів здійснюється на вагах контролюючих служб Польщі. У зв'язку з цим вага та габарити транспортних засобів на більшості пунктах пропуску визначаються на підставі документів та візуально, тобто має місце людський фактор, що утворює ризики отримання некоректних або недостовірних даних та впливає на повноту надходження коштів єдиного збору до державного бюджету;

- не забезпечено належного контролю за дотриманням законодавства працівниками митних органів під час справляння єдиного збору. Так, протягом дослідженого періоду була проведена лише одна перевірка територіальних органів з питань повноти нарахування та сплати єдиного збору, результати якої свідчать про недостатній рівень контролю у цій сфері;

- через відсутність належного обміну інформацією між ДФС (Міндоходів, Держмитслужбою) і Державною прикордонною службою України відомості щодо кількості транспортних засобів, які перетнули державний кордон України, мають суттєві розбіжності.

Правове регулювання питань справляння єдиного збору протягом 2013–2014 років і I півріччя 2015 року було неузгодженим та недосконалим. Після набрання чинності Податковим кодексом України єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України, було виключено з переліку загальнодержавних податків і зборів. Крім того, відповідно до Митного кодексу України цей збір не відноситься до митних платежів. Як наслідок, заходи податкового і митного контролю, передбачені цими кодексами, під час справляння єдиного збору контролюючими органами не здійснювались. При цьому Законом України "Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України" не врегульоване питання проведення контролюючими органами документальних перевірок суб'єктів господарювання-перевізників щодо повноти нарахування та сплати ними єдиного збору, внаслідок чого **контрольно-перевірочна робота з**

цих питань ДФС (Міндоходів, Держмитслужбою) у дослідженому періоді не проводилась.

Окремі норми Закону України "Про єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України" не узгоджуються між собою. Водночас значна кількість норм Порядку справляння єдиного збору у пунктах пропуску через державний кордон, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.10.2002 № 1569, не відповідає нормам зазначеного Закону та містить посилання на державні органи, що на сьогодні припинили свою діяльність.

Слід зазначити, що передбачене діючим законодавством включення плати за проїзд автомобільними дорогами до структури єдиного збору, а також непоширення цієї плати на легкові автомобілі, зареєстровані за межами країни, не відповідає світовій практиці.

Через пасивну участь органів виконавчої влади в удосконаленні механізму справляння єдиного збору недостовірно оцінюється ситуація щодо отримання належної компенсації витрат державного бюджету на проведення контролю вантажу і транспортних засобів у пунктах пропуску через державний кордон України та витрат на відновлення транспортної інфраструктури держави. Законодавство з питань справляння єдиного збору необхідно вдосконалювати з урахуванням міжнародного досвіду, зокрема було б доцільно:

- запровадити єдиний збір, який справляється у пунктах пропуску через державний кордон України, у формі плати за здійснення контролю в пунктах пропуску та за проїзд автомобільними дорогами України;

- встановити ставки єдиного збору за здійснення контролю в пунктах пропуску та за проїзд автомобільними дорогами України вантажним автотранспортом з урахуванням необхідності компенсації витрат держави на організацію і проведення такого контролю та витрат, пов'язаних з відновленням автомобільних доріг;

- запровадити справляння єдиного збору з легкових автомобілів (масою до 3,5 т), зареєстрованих за межами України, що, за розрахунками аудиторів Рахункової палати, дасть можливість додатково залучити до державного бюджету **2,5 млрд гривень.**

Запровадження таких законодавчих змін відповідатиме вимогам Протоколу про внесення змін до Марракеської угоди про заснування Світової організації торгівлі, ратифікованого Законом України від 04.11.2015 № 745.

Надаємо в порядку інформування.

З повагою

Голова

Р.М. Магута